

מפני ההדיוטות שלא יאמרו בעונתה קורין אותה. ופי' הדברים שכבר קראו בהגן החמה אלא שבתעניות אחרות של גשמים היו מאריכי' בדרשות ותוכחות וודאי דוקא אחר ק"ש בברכותיה שהרי זמנה בהגן החמה והיו מאחרים לתפלה מתוך אותם הדרשו' וכשסיימו הדרשו' והיו רולים לעמוד בתפלה היו רולים לחזור ולקרות את שמע ומיחה ר' אחא בידם ואמר ר"י על זה ולא כבר קראו אותה בעונתה כלום קורין אותה עכשיו אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה והרי בזו כמה דברי תורה נאמרו בדרשא וכמה תוכחות שמתוכם ראוי לעמוד לתפלה אלא שפירושה לסמוך גאולה לתפלה שכבר הפסיקו הרבה לאותן הדרשות שמלך התענית והיו רולי' לחזור ולקרותה בברכו' לסמוך גאולה לתפלה אלא שמימו בידם מפני ההדיוטות שיהיו חשבי' שקריאה בזמנה היא וראוי לדחות סמיכת גאולה לתפלה מפני כך וכן הקלו להם להאריך בדרשא ולבטל מתוכה סמיכת גאולה לתפלה מחיבת הדרשא ואף בזו בן סמכו לקרותה קודם זמן כדי לעמוד וכו' ר"ל לסמוך גאולה לתפלה אע"פ שאינו אלאה זמן ברור אלא שאחר כן היו חוזרי' וקורין היחיד' בבתיהם בהלכתה בברכותיה:

מעשה

מה שאנו נוהגי' לקרותה צבית הכנסת קודם לאת הכובצי' משקיעת החמה ואילך ואין אנו חוזרי' אותה בברכותיה משעת לאת הכובצי' בידוע שאין מלות עונה בדינו ואין לסמוך על ק"ש שעל מטתנו שהרי אין קורין בה אלא פרק אחד ושלא בצרכה ואע"פ שקל' גאוני' מאריכי' בה ברכה מטעם זה ר"ל אשר קדשנו וכו' לקדוה את שמע. בטלה דעתם אצל רוב המפרשי' אלא שמכל מקום אנו סומכי' בזה הואיל ובגמ' הוזכרו קלת חכמי' שסוצרים שפונתה משתקע החמה כמו שהוזכר ע"ס לדעת קלת משקדש היום בערבי' שבתו' שהיא אחר שקיעת החמה מיד ואע"פ שאין לפסוק הלכה כדבריהם שהרי משנתנו סתמא היא וכמו שאמרו בגמ'. סיפא ר"ל

עד סוף החשמורה הראשונה ר' אליעזר רישא ר"ל משעה שהכהנים וכו' לאו ר' אליעזר דאלמא רישא סתמא היא והוה ליה סתם דמתני' ומתלווקת דברייחא והלכה כסתם. ואף לדעת האומי' בגמ' תרי תנאי ואליבא דר' אליעזר דאלמא רישא נמי ר' אליעזר ולא הויה סתמא מכל מקום הואיל וחכמי' וריצ' נתלקו עמו בעד סוף והודו במתלה וכן שרי' יהושע אמרה בן דברייחא הנוכרת בגמ' ראוי לפסוק בן ושלא בשאר זמני' הנוכרי' בברייית' וכל שכן במקום טעמא דמסתבר בודאי זמן שכיבה קודם לאת הכובצי' ליכא לרוב בני אדם מכל מקו' אנו סומכי' על זמני' שבה מפני שענין זה היא כשעת הדחק ממה פנים אחת טורח לביר שנגסו לשם לתפלת המנחה ואם יתעכבו עד לאת הכובצים יש להם על זה הכבדה יתירה אם תאמר שילכו להם ויחזרו בעונתה אין החזרה מלויה כל כך על נקל וכל שכן ע"ס מה ששגור צפיהם לומר שחפלת ערבית רשות שמא תאמר לא יתפללו ערבית בצבור ויתפללו כל אחד בביתו ויקראו את שמע בעונתה שמא אין הגדחה חוזר וגראה. ועד ברב ע"ס הדרת מלך. ועוד תפלת הצבור חביבה ביותר. ואם תאמר שיתפללו בצבור תפלת ערבית לבד ויהיו קורים בבתיהם ק"ש בברכותיה ללאת הכובצים שמא אף הם נשמטים ממנה מלך הטורח ועוד שאם בן בעלה סמיכת גאולה לתפלה בערבי' ושלא כר' יוחנן והרי גדולי' הפוסקים וגדולי' המחברים פסקו כמותו (ואף סוגיא שבסוף פרק תפלת השחר מוכחת כן). ומתוך דוחקים אלו התרנו לקרותה קודם זמנה ואע"פ שיש כאן סדך ברכה לבטלה הואיל ולא הביע זמנה הרי סמכו בכמה דברים על מה שבי' עת לעשות להי' הפרו תורתך ואף זו הואיל ואלמלא קריאה זו שבצבור יש לחוש להעבירה מכל וכל עת לעשות להי' הוא. ועוד שהרי כבר ביארנו שסמכו על דעת חכמי' שאמרו בגמ' שזמנה היא. ועוד כעס שאמרו בשל